

Ragadozó monitoring

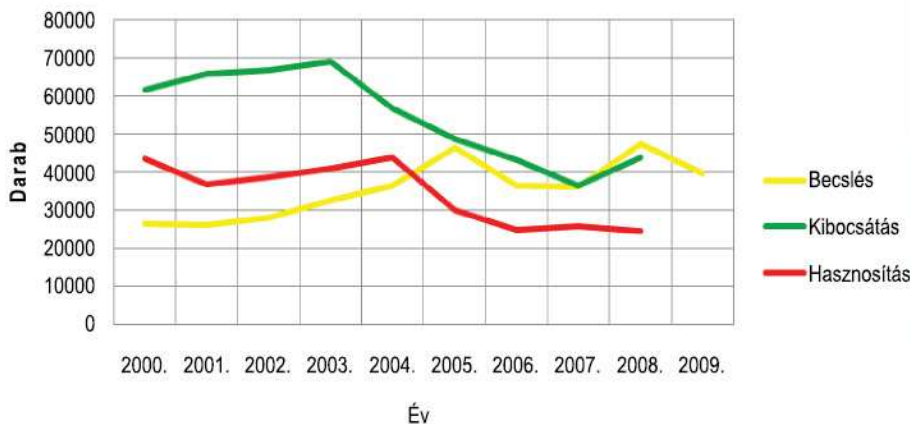
Megyénk apróvadállománya 10 év óta folyamatosan csökken. Míg az ezredfordulón a fácán hasznosítása 43 ezer körüli volt, addig a tavalyi évben ez a szám 24 ezerre csökkent. Apróvadainkra egyre kevesebb figyelmet fordítunk, ezen felül kevesebb a mesterségesen nevelt fácán és fogoly kihelyezés is. 2000-ben a megye vadgazdálkodói 61 ezer fácánt bocsátottak ki, 2008-ban már csak 43 ezret.

autópályák pedig megyénk déli részét egy "nagy kertbe" fogja zárni. Ezen felül - az utóbbi éveket figyelembe véve - a vadgazdálkodók elsődleges szempontja a nagyobb és gyorsabb bevételt teremtő nagyvadállomány vadászata, s a jelenlegi hasznosítási morált figyelembe véve komoly csökkenés várható.

A nagyvad intenzívebb vadászata háttérbe szorította a ragadozók iránti figyelmet is. Ez szintén az apróvadfajokat sújtotta. Habár az elmúlt 3 évben nőtt az elejtett vadászható ragadozófajok száma - a kóbor kutya és macska csökkent -, sajnos a becslési adatok nem mutatják az állományok csökkenését.

Talán azért, mert a ragadozók számát nem ismerjük pontosan, és a hagyományos, „ad hoc” jellegű megfigyelési módszerekkel nem is tudjuk pontosan megbecsülni. A fő probléma azonban egy egységes

Fácán gazdálkodás Fejér megye

Az utóbbi 2 év pénzügyi és gazdasági válsága a vadászatot is érintette, ezáltal a vadgazdálkodók is kevesebbet tudtak fordítani az élőhely fejlesztésre, melynek fő vesztese az apróvadállomány. Az élőhely változásaira nagyban kihat az infrastruktúra fejlődése is, ezen belül is az autópályák, autópályák építése, melyeket kerítéssel zárnak el éppen a vadgépjármű ütközések elkerülése miatt. Azonban e kerítések nemhogy kizárják, mindinkább "nagy kertekbe" zárják a vadat. Gondoljunk csak megyénk, melyet az M7-es teljes szélességében kettészeli. Az épülő M6-os és M8-as

monitoring rendszer hiánya, mivel a legkülönbözőbb módszerekkel gyűjtött adatok nem adnak arra lehetőséget, hogy az egyes területeket össze tudjuk hasonlítani, illetve, hogy a nem felmért területekre is megpróbáljunk becsléseket adni.

Ezért szükség volt egy olyan módszer bevezetésére, mely pontosabb képet ad a különböző ragadozók tényleges állományáról, illetve hosszú távon ki tudjuk mutatni az esetleges pozitív vagy negatív változásokat is. A program célja az volt, hogy olyan módszert adjon

a felmérők kezébe, amely könnyen értelmezhető, egyszerű terepi adatrögzítést igényel, és a kapott adatok megfelelő háttérrel biztosítanak korrekt elemzésekhez. A program szinkron (egy időben történő) számlálással teszi lehetővé ragadozófajaink felmérését.

A felmérés 2010. március 27-én, első alkalommal került megrendezésre 24 vadászatra jogosult és a Duna-Ipoly Nemzeti Park munkatársainak közreműködésével. A programban részt vevő vadászterületeken egy időben összesen 124 felmérő végzett megfigyelést. Minden felmérő egy központilag elkészített, egységes adatlapot töltött ki, melyen jelelniük kellett a számlálás időtartama alatt látott, az adatlapon feltüntetett ragadozók számát. Az adatlapok összesítése során a 1. táblázatban szereplő eredmények születtek.

(1. táblázat)

Vadfaj	Megyei becslés 2010.	Programban részt vevők becslése 2010.	Programban részt vevők szinkron számlálása 2010.
Róka	4257	1236	150
Dolmányos varjú	4691	1409	1776
Vetési varjú	4858	2256	578
Szarka	4940	1553	1401
Szajkó	-	-	364
Egerészölyv	3255	1219	1051
Héja	765	199	47
Hamvas rétihéja	-	-	58
Barna rétihéja	717	236	256
Karvaly	-	-	117
Kabasólyom	-	-	3
Réti sas	-	-	19
Parlagi sas	-	-	3
Vörösvércse	-	-	147
Holló	696	198	97
Kóbor kutya	-	-	6
Kóbor macska	-	-	6

A táblázatban szereplő adatok a megye 76 vadgazdálkodási egységének becslési és a programban részt vevő 23 vadászterület becslési és szinkron számlálási adatai. Mivel a programban a vadászatra jogosultak mindössze 30%-a vett részt, és a megfigyelt terület a megye 13%-a, így a teljes megyére reprezentatív értéket nem mutat. Azonban figyelemre méltó, hogy a 23 egység 36 %-át lefedték a felmérők. A két adatsort összehasonlítva láthatjuk, hogy a számok közelítenek egymáshoz a dolmányos varjú, szarka, egerészölyv, barna rétihéja esetében. Azonban nagy eltérést láthatunk a róka, vetési varjú, héja és holló esetében. A rókánál az eltérés betudható annak, hogy a felmérés a délelőtti órákban történt, tehát a napszakhoz képest a 150-es szám még magasnak is mondható. A vetési varjú esetében a magas becslési érték, a télen nálunk tartózkodó, de tavasszal

északabbra vonuló állomány miatt történhet. A héja esetében valószínűleg csak egyéni becslési pontatlanság okozza a nagy eltérést.

Ami meglepő eredmény, hogy a dolmányos varjú és barna rétihéja esetében a számlálási érték magasabb, mint a becslés, még úgy is, hogy a felmérők, a vadgazdálkodási egységek mindössze 36%-át fedték le.

Amennyiben a későbbiekben még több felmérő vesz részt a számlálásban, valószínűleg sokkal pontosabb képet kaphatunk a megye ragadozó állományáról.

Jól levonhatóak az alábbi következtetések:

- a szinkronszámlálás egyszerűen, gyorsan elvégezhető
- pontos, reális adatokat szolgáltat a vadgazdálkodó számára
- könnyen értékelhető
- költséghatékony
- megkönnyíti az éves becslési tervek elkészítését
- vadászok és természetvédők közötti kapcsolatot erősítheti
- lehetőséget ad a ragadozófajok védelmi státusának folyamatos értékelésére

Ezúton szeretném megköszönni minden egyes felmérőnek a segítséget, a koordinátoroknak pedig a pontos és precíz adatszolgáltatást!

Remélem, hogy a szalonka monitoring-hoz hasonlóan, komoly és széles körben elterjedő módszert tudunk kidolgozni, melyhez a jövőben mindig többen és többen csatlakoznak. Ehhez azonban szükség van minden lelkiismeretes vadgazdálkodó segítségére és tenni akarására.

*Pechtol Szabolcs
okl. agrármérnök*